

A Fővárosi Ítéltábla a felperesi jogi képviselő neve ügyvéd (felperesi jogi képviselő címe) által képviselt felperes neve[törvényes képviselője: törvényes képviselő 2(felperes neve)] felperesnek a alperesi jogi képviselő neve (alperesi jogi képviselő címe.; ügyintéző: dr. B. B. ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen érdekeltségi hozzájárulás felülvizsgálata iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2019. május 16-án kelt 5.G.40.421/2018/11. számú ítélete ellen a felperes 12. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 10.000 (tízezer) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a 22.800 (huszonkétezer-nyolcszáz) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy az alperes által 2018.-jén közölt felszólító levelében meghatározott forint érdekeltségi hozzájárulás megfizetésének kötelezettsége nem terheli. Az érdekeltségi hozzájárulás fizetési kötelezettsége fennállása esetére másodlagosan kérte annak arányos mértékű megállapítását, harmadlagosan annak megállapítását, hogy az érdekeltségi hozzájárulás fizetési kötelezettség az ingatlan vásárlásától kezdődő hatállyal, arányos mértékben terheli.

Az érdekeltségi hozzájárulás arányos mértékét arra figyelemmel kérte megállapítani, hogy az alperes a korábbi tulajdonosnak részletfizetést engedélyezett-e, mert ebben az esetben a tagváltozás az alperes részére történő bejelentésének napját, de legfeljebb a felperes 2017.-én történő tulajdonszerzését követően esedékessé váló részleteket lehet köteles csak megfizetni. Amennyiben az alperes a korábbi tulajdonos társulati tagnak részletfizetést nem engedélyezett, és az érdekeltségi hozzájárulás egy összegben vált esedékessé, akkor annak arányos mértékét az alperes (....) számú határozatával 2008.-án történt megállapítása és a felperes részére megküldött fizetési felszólításban megjelölt utolsó fizetési határidő (.....) alapulvételével a tagváltozás az alperes részére történt bejelentésének napját, de legfeljebb a felperes 2017.-én történt tulajdonszerzésének napját követő időszakra jutó összege határozza meg. Így a mindösszesen napnak megfelelő forintból forint megfizetésére lehet köteles.

Keresetét a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgt.) 35. § (1)-(4) bekezdéseire, a vízgazdálkodási társulatokról szóló (.....) Kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 12. § (2)-(4) bekezdéseire, valamint a hitelszerződésből eredő kötelezettségeiknek eleget tenni nem tudó természetes személyek lakhatásának a biztosításáról szóló 2011. évi CLXX. törvény (a továbbiakban: NET törvény) 18. § (1)-(2) bekezdéseire és a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 154. § (2) bekezdésére alapította. Kifejtette, hogy a megállapítási kereset Pp. 172. § (3) bekezdésében foglalt feltételei is fennállnak, mert a jogviszony természeténél fogva marasztalást az alperessel szemben nem kérhet és az ítélettel

kért megállapítás az alperessel szembeni jogainak megóvása érdekében szükséges, ugyanis az alperes a jogszabályi előírások megsértésével, elszámolás nélkül állapít meg kötelezettséget vele szemben, amelynek teljesítése esetén a jogelőd tulajdonosok érdekeltségi hozzájárulás hátralékaért lenne felelős.

Előadta, hogy a S., belterület hrsz. alatt nyilvántartott ingatlan (a továbbiakban: ingatlan) tulajdonjogát a 2017.-én létrejött adásvételi szerződéssel szerezte meg, a tulajdonjoga ingatlan-nyilvántartásba történt bejegyzésének időpontja: 2017. A korábbi tulajdonosok jelenleg az ingatlan bérlői.

Hangsúlyozta, hogy a Vgt. 35. § (2)-(3) bekezdései alapján a társulat tagja vagy az ingatlan tulajdonosa vagy az ingatlant használó személy, mindezek értelmében kizárt az érdekeltségi hozzájárulás fizetési kötelezettségük esetleges egyetemlegessége. Az adásvételi szerződéssel a korábbi tulajdonosok tagsági jogviszonya megszűnt, de a tagi érdekeltségi hozzájárulás megfizetésére a korábbi tulajdonosok lettek volna kötelesek, illetőleg a tagváltás bejelentéséig a jogszabály és az alapszabály rendelkezései alapján továbbra is ők kötelesek. Nincs jogszabályi alapja annak, hogy a jogelőd tag által meg nem fizetett érdekeltségi hozzájárulásért a jogutód tag felelősséggel tartozna.

Előadta, hogy az ingatlan az adásvételi szerződés megkötésekor már csatornázott volt, a beruházás átadása-átvétele azt megelőzően megtörtént. Az érdekeltségi hozzájárulás egységnyi összegét az alperes alapszabályának V. pont 2. alpontja határozza meg, de a IX. pont c) alpontja értelmében ha a tagnak a tagsági jogviszony alapjául szolgáló érdekeltsége megszűnik, akkor azt köteles a társulat intézőbizottságához bejelenteni és a d) alpontja szerint a tag a részére megállapított hozzájárulást annak a hónapnak az utolsó napjáig köteles megfizetni, amelyben a c) alpont szerinti bejelentést megtette.

Az alperes 2018.-jén forint érdekeltségi hozzájárulás 30 napon belüli megfizetésére történő felszólítást közölt a felperessel annak ellenére, hogy az ingatlan korábbi tulajdonosai az alperes intézőbizottsága felé a tagváltásról bejelentést nem tettek, és az alperes a tag személyében bekövetkezett változásról a Korm. rendelet 12. § (4) bekezdése szerinti értesítést sem küldött.

Hivatkozott arra is, hogy a Vgt. 35. § (3) bekezdése szerint az érdekeltségi hozzájárulás adók módjára behajtható köztartozásnak minősül, ezért a Vht. 154. § (2) bekezdése alapján az új tulajdonost csak az árverés napjától terheli. Az ingatlant árverési vétel hatályával szerezte meg, így tulajdonszerzése tehermentesen történt.

Kifejtette, hogy az adásvétellel a korábbi tulajdonosok tagsági viszonya megszűnt, ebből viszont nem következik, hogy a korábbi tulajdonosi kötelezettség a jövőre nézve is őket terhelné, azaz bérlőként nekik kell azt megfizetni, viszont a tagváltás bejelentésével érintett hónap végéig a megállapított érdekeltségi hozzájárulást és annak részleteit kötelesek megfizetni. Az árverési vétel hatályával történő szerzés kiterjed a jogelőd tulajdonos, mint társulati tag által esetlegesen felhalmozott érdekeltségi hozzájárulás összegére is.

Indítványozta, hogy a bíróság hívja fel az alperest a tagváltás Kormányrendelet 12. § (3)-(4) bekezdésében foglaltaknak megfelelő bejelentésének és tagnyilvántartásba történő átvezetésének, illetve a tagváltás időpontjának igazolására.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Védekezésében kiemelte, hogy a megállapítási kereset előterjesztésének eljárásjogi feltételei hiányoznak.

Előadta, hogy a felperes ingatlana az alperesi víziközmű társulat érdekeltségi területén fekszik, így az ingatlan tulajdonosaként az alperesi víziközmű társulat kényszertagja, ezért érdekeltségi hozzájárulás fizetésére köteles. Idézte a Vgt. 35. § (2)-(3) bekezdését, a 44. § (2) bekezdés a) pontját, amelyek szerint a tag kötelezettsége, hogy az érdekeltségi hozzájárulást a taggyűlés által megállapított mértékben és határidőben megfizesse. A felperes által kért időarányos megosztás a jogelőd és a jogutód tulajdonos között jogilag megalapozatlan, jogszabályi rendelkezés nem mondja

ki a fizetési kötelezettség megosztását. A Ptk. 6:28. § (2) bekezdése alapján a fizetési kötelezettség nem osztható szolgáltatás, mivel annak a jogelőd és jogutód ingatlantulajdonosok és használók közötti megosztottan történő érvényesítése a társulat lényeges jogi érdekét jelentősen sértené. Hangsúlyozta, hogy az érdekeltségi hozzájárulás fizetési kötelezettség a felperes tagsági jogviszonya alatt vált esedékessé, az soha nem volt a jogelőd tulajdonosokat terhelő kötelezettség.

Az elsőfokú bíróság a 2019. május 16-án kelt 5.G.40.421/2018/11. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül forint perköltséget. Rendelkezett a perben felmerült illeték felperes neveáltali viseléséről.

Az ítélete indokolásában megállapította, hogy a felperes a 2017.-én létrejött adásvételi szerződéssel O. I. és O. I. eladóktól szerezte meg az ingatlan tulajdonjogát. A felperes tulajdonjogát és a törvényes képviselő 2(a továbbiakban: NET 1 Zrt.) vagyonkezelői jogát a N. J. F. 2017.-jén jegyezte be az ingatlan-nyilvántartásba. Az ingatlan az alperes érdekeltségi területén fekszik, az alperes 2008. május 20. napjával szennyvíz-gazdálkodási közfeladat megvalósítása céljából alakult meg.

Az alperes alapszabályának IX. pontja alapján a tagok kötelesek a közfeladatok ellátásának költségeihez érdekeltségi egység arányaiban hozzájárulni. Ennek összegét az alapszabály V.2. alpontja természetes és jogi személyek vonatkozásában, valamint természetes személyek esetén lakás előtakarékosági szerződés megkötés időpontjához kötötten, eltérően határozza meg.

Az alapszabály IX. c) alpontja szerint ha a tag tagsági jogviszony alapjául szolgáló érdekeltsége megszűnik, azt köteles bejelenteni. A d) alpont kimondja, hogy a megállapított hozzájárulást annak a hónapnak az utolsó napjáig köteles megfizetni, amelyben a c) pont szerinti bejelentést megtette.

Az alperes 2018.-án víziközmű társulati érdekeltségi hozzájárulás megfizetésére irányuló felszólító levelet küldött a felperes részére, amelyben felszólította forint 30 napon belül történő megfizetésére.

Idézte a Vgt. 35. § (1)-(4) bekezdését, a 41. § f) pontját, a 44. § (1)-(3) bekezdését, a Kormányrendelet 12. § (2)-(4) bekezdését, a NET törvény 18. § (1)-(2) bekezdését, valamint a Vht. 154. § (1)-(2) bekezdését. E jogszabályi rendelkezések alapján megállapította, hogy a felperes keresetét a jogszabályban előírt határidőn belül nyújtotta be, így a keresetet érdemben vizsgálta.

A Vgt. 35. §-ának értelmezése körében az alperes álláspontját maradéktalanul elfogadta. A víziközmű társulat érdekeltségi területén ingatlan tulajdonnal rendelkező vagy az ingatlant egyéb jogcímen használó természetes és jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek a tagok, akik érdekeltségi hozzájárulás megfizetésére kötelesek, így a felperes is ezen értelmezés szerint kényszertagja lett az alperesnek.

Kifejtette, hogy a jogszabály nem teszi lehetővé a fizetési kötelezettség időbeni megosztottságát, mert erről rendelkezni kellett volna az alperes alapszabályában, ugyanis ez kizárólag taggyűlési hatáskörben szabályozható; ilyen határozata az alperesnek azonban nincs, így a fizetési kötelezettség megosztása nem lehetséges. Az érdekeltségi hozzájárulást az ingatlan tulajdonosa köteles megfizetni a fizetési kötelezettség vele való közlésétől számított azon hónap utolsó napjáig, amelyben a tagsági jogviszony alapjául szolgáló érdekeltségi egysége megszűnését a társulatnál bejelentette; ugyanakkor a bejelentésre nem ír elő a jogszabály határidőt, a tagnyilvántartásban rögzített változásról 60 napon belüli értesítési kötelezettség elmulasztásához sem fűz semmilyen jogkövetkezményt a jogszabály.

A felperes az ingatlan tulajdonjogának megszerzésével a jogelődtől függetlenül lett az alperes kényszertagja, így fizetési kötelezettsége beállt, és azt nem befolyásolja az sem, hogy a NET törvény alapján az árverési vétel hatályával vásárolta meg az ingatlant, és azon teherként csak a törvényben írt jogok maradhatnak fenn, mivel ez a fizetési kötelezettség nem az ingatlant, hanem az ingatlan mindenkori tulajdonosát vagy/és használóját terheli. A felperes fizetési kötelezettsége tehát ipso iure a törvény erejénél fogva az ingatlan megszerzésével keletkezett, és nem a jogelőd fizetési

kötelezettségéből származtatható, ezért a fizetési kötelezettség nem sérti a NET törvény 18. § (2) bekezdésében szabályozott tehermentes ingatlanszerzés követelményét.

Elutasította a felperes bizonyítási indítványát is a jogvita eldöntéséhez szükségtelen voltára figyelemmel.

A felperest pervesztessége okán kötelezte a pernyertes alperes részére a perrel felmerült ügyvédi munkadíj költségjegyzékben felszámított és a jogszabálynak megfelelő mértékű megfizetésére a Pp. 83. § (1) bekezdés alapján, valamint megállapította, hogy a felmerült 36.000 forint kereseti illetéket az állam viseli a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan annak megváltoztatásával a kereseti kérelemben foglaltak megállapítását kérte.

Kérte, hogy a másodfokú bíróság bírálja felül az elsőfokú bíróság eljárásának szabályszerűségét és ítélete anyagi jognak való megfelelőségét.

Érvelése szerint az elsőfokú bíróság ítéletében megnyilvánuló anyagi jogszabálysértés az, hogy tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az ingatlan új tulajdonosa a tulajdonjog megszerzésével a jogelődötől függetlenül a társulat kényszertagja lesz és fizetési kötelezettsége beáll, továbbá a jogszabály nem teszi lehetővé, hogy a fizetési kötelezettség időben megosztott legyen.

Az anyagi jog megsértését jelenti az is, hogy annak az ügy elbírálásához szükséges alkalmazása során egyes tényállási elemeket az elsőfokú bíróság az ítéletében figyelmen kívül hagyott. Figyelmen kívül hagyta, hogy a tagváltás alapjául a Kormányrendelet 12. § (3)-(4) bekezdésében foglaltak szerint az írásban megtett bejelentés szolgál, és nem oldotta fel ítéletében azt az ellentmondást, hogy a tagváltásra vonatkozó írásbeli bejelentés az alperes nyilatkozata alapján az előző tulajdonosoktól nem érkezett, így a jogelőd tagok fizetési kötelezettsége továbbra is fennáll.

A fizetési kötelezettség időbeni megosztását éppen a Kormányrendelet hivatkozott szabálya adja, a tagváltás írásbeli bejelentéséig a jogelőd tag, azt követően a jogutód tag köteles helytállni a fizetési kötelezettség teljesítéséért. A kötelezettség egyetemlegessége a Ptk. 6:28. §-a alapján nem állapítható meg, mert a kötelezettség osztható és nem jár a jogosult lényeges érdekeinek sérelmével. Az egyetemlegesség kérdésében a helyes döntés érdekében az elsőfokú bíróságnak állást kellett volna foglalnia.

Tévesen jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy az érdekeltségi hozzájárulás fizetési kötelezettség nem sérti a NET törvény 18. § (2) bekezdésével szabályozott tehermentes ingatlanszerzés követelményét. Tekintettel arra, hogy az érdekeltségi hozzájárulás nyilvánvalóan az ingatlanhoz kapcsolódó, az ingatlan értékét növelő beruházáshoz kötődő köztartozás, arra a NET törvény 18. § (1) bekezdés és a Vht. 154. § (2) bekezdése alkalmazandó, melyek kifejezett rendelkezéseket tartalmaznak a tulajdonszerzést megelőző köztartozás alóli mentesülésre. Erre az érvelésre az elsőfokú bíróság ítélete megállapítást nem tartalmaz.

Az eljárási szabálysértést abban jelölte meg, hogy az elsőfokú bíróság 8. sorszámu, a felperes válasziratának hatálytalanságát megállapító végzése a Pp. 203. § (1) bekezdését sérti. A Pp. 3. §-ában és a 4. § (1)-(3) bekezdésében foglalt kötelezettségeiknek a felek csak abban az esetben tudnak eleget tenni, ha az ellenérdekű fél tényállításait ismerve álláspontjukat, tényállításaikat az ellenérdekű félhez intézett felhívásaikat, bizonyítási indítványait a perfelvétel során kellő időben elő tudják adni. A bíróságnak a Pp. 6. §-a alapján a perkonzentráció érvényesülése érdekében hozzá kell járulnia ahhoz, hogy a felek eljárási kötelezettségeiket teljesíthessék. Mindezeket túl a Pp. 201. § (2) bekezdése alapján a fél válasziratában külön felhívás nélkül is tehet az (1) bekezdés körébe nem tartozó perfelvételi nyilatkozatot, és a 199. § (5) bekezdése szerinti felhívást intézhet az ellenfélhez. Így a Pp. hivatkozott rendelkezései teszik lehetővé a válaszirat benyújtását, akár a bíróság felhívásának hiányában is.

Az előbbiek alapján az elsőfokú bíróság az indokolás hiányosságaival és a válaszirat hatálytalannak minősítésével az elsőfokú eljárás lényeges szabályait [Pp. 346. § (4)-(5) bekezdéseit] sértette meg, mely jogsértés az ügy érdemi eldöntésére kihatott és a jogszabálysértés a másodfokú eljárásban sem orvosolható, ezért szükséges az eljárás kiegészítése.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

Kifejtette, hogy a felperes megalapozatlanul hivatkozik eljárási szabálysértésre a válaszirat hatálytalanságának megállapítása miatt, mert az elsőfokú bíróság annak előterjesztésére a felperest nem hívta fel, és a tárgyaláson lehetővé tette a felperes számára a hatálytalannak minősített beadvány tartalmának ismertetését, hogy annak tartalmát a peranyag részévé tegye. A felperes által hivatkozott válasziratra az alperes a perben nyilatkozatot tett, előadta a hozzá intézett felhívással kapcsolatos jogi álláspontját is. Ebből következően a felperes eljárási jogai nem sérültek, a tárgyalás berekesztését a tárgyaláson jelenlevő felperesi képviselő sem ellenezte.

Továbbra is vitatta a felperes valamennyi jog- és tényállítását. Azt hangsúlyozta, hogy a Vgt. 35. § (2)-(3) bekezdései szerint az érdekeltségi területen ingatlantulajdonnal rendelkező felperes az alperes tagjaként köteles az alperes részére víziközmű társulati érdekeltségi hozzájárulást fizetni, melynek mértékét a Vgt. 44. § (2) bekezdése szerint a taggyűlés állapítja meg. A Kormányrendelet 12. § (2) bekezdésének a) pontja szerint a felperes tag kötelessége, hogy az érdekeltségi hozzájárulást a taggyűlés által megállapított mértékben és határidőre megfizesse.

A felperes az ingatlan tulajdonjogának megszerzésével az alperes tagjává vált, a jogszabályok sem a társulati tagság létrejöttét, sem az érdekeltségi hozzájárulás fizetési kötelezettség keletkezését nem kötik semmilyen feltétel bekövetkezéséhez. A felperes fizetési kötelezettsége nem a jogelőd tulajdonosokkal megkötött szerződés rendelkezésén, hanem a Vgt. 35. § (2)-(3) bekezdésein alapul.

Kiemelte, hogy a jogelőd ingatlantulajdonosok tulajdonjogának fennállása alatt a perbeli érdekeltségi hozzájárulás megfizetése iránti követelése még nem vált esedékessé és a beruházás sem valósult meg. A felperes tulajdonjog szerzése megelőzte az érdekeltségi hozzájárulás fizetési kötelezettség keletkezését, erre tekintettel a felperes tulajdonjog szerzésének jogcíme irreleváns, az érdekeltségi hozzájárulás fizetési kötelezettség szempontjából.

Sem jogszabályokból, sem az alperes alapszabályának rendelkezéseiből nem következik, hogy a jogelőd és jogutód ingatlantulajdonos között az érdekeltségi hozzájárulást meg kell osztani, annak időarányos megosztása így jogalap nélküli, jogszabálysértő lenne. A Vgt. 35. § (2)-(3) bekezdései és a Korm. rendelet 12. § (3) bekezdése teremti meg a jogalapját a jogelőd és a jogelőd ingatlantulajdonosok egyetemleges fizetési kötelezettségének. A Ptk. 6:28. § (2) bekezdése alapján az érdekeltségi hozzájárulás megfizetésének kötelezettsége nem osztható szolgáltatás, a Ptk. 6:29. §-a értelmében az érdekeltségi hozzájárulás megosztott érvényesítése a jogelőd és jogutód ingatlantulajdonosok és használók között a víziközmű társulat lényeges jogos érdekeit jelentősen sértené. Az érdekeltségi hozzájárulás megfizetése esetén, a belső jogviszonyuk szabályai vagy a Ptk. 6:30. §-a megfelelő biztosítékot nyújt a megtérítési igény érvényesítésére.

Az érdekeltségi hozzájárulás fizetési kötelezettség nem a jogelőd tulajdonosok jogutódjaként, hanem a felperes saját tulajdonosi minősége alapján őt terhelő önálló kötelezettség, amely nem az ingatlant terheli, nem minősül az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezhető jognak, így a felperes által hivatkozott jogszabályi rendelkezésekben nem szerepelhet. Az érdekeltségi hozzájárulás nem a vevő tehermentes tulajdonszerzését akadályozó jog vagy igény, ezért az erre alapított kereset nem lehet megalapozott. Sem a NET törvény, sem a Vgt. nem tartalmaz a felperest terhelő érdekeltségi hozzájárulás megfizetésére vonatkozó kötelezettsége alóli mentesülést kimondó rendelkezést, ilyen rendelkezés nélkül sem a Vht., sem a NET törvény nem ronthatja le a Vgt. mint törvényi szabályozás rendelkezéseit.

A fellebbezés nem alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 370. § (1) bekezdésében írt felülbírálati jogkörének korlátai között bírálta felül és megállapította, hogy a fellebbezésben írt eljárási és anyagi jogszabálysértések egyike sem valósult meg.

Az elsőfokú bíróság 8. sorszámu, a felperes válasziratának hatálytalanságát megállapító végzése eljárási szabályt nem sértett, mert az elsőfokú bíróság az alperes ellenkérelmét követően a felperest nyilatkozattételre nem hívta fel, és a válaszirat előterjesztését sem a fellebbezésben felhívott Pp. 6. §-a, sem a Pp. 201. § (2) bekezdése nem tette lehetővé, ezért a Pp. 203. § (1) bekezdése értelmében a válaszirat hatálytalan. Amennyiben a bíróság számára elegendőek a per eldöntéséhez a keresetlevél és mellékletei, továbbá az ellenkérelem és mellékletei, úgy nem kell a felperest válaszirat benyújtására felhívnia, különösen, ha álláspontja szerint az érdemi döntés jogkérdésben való állásfoglalás.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdéseinek megfelelően tartalmazta az érdemi döntéshez szükséges körben megállapított tényeket és az érdemi döntést megalapozó jogi indokolást, az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és azok értelmezését is.

Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének a Pp. 381. §-ában írt eljárási feltételei nem álltak fenn, mert az elsőfokú bíróság az eljárás lényeges szabályait nem sértette meg.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a per érdemi eldöntéséhez szükséges mértékben lefolytatta, a tényállást helyesen megállapítva helytálló érdemi döntést hozott, az érdemi döntésével a másodfokú bíróság az alábbi indokok miatt értett egyet.

A bíróság csak olyan döntést hozhat, amelyre vonatkozóan kereseti kérelmet terjesztettek elő, és amely döntés meghozatalának anyagi és eljárásjogi feltételei egyaránt fennállnak. A bíróság döntési jogának tartamát és terjedelmét, azaz az ítélet rendelkező részének tartami kereteit az eljárásjog oldaláról a Pp. kereseti kérelemhez kötöttségről szóló szabályai [1. § (2) bekezdése, 2. § (2) bekezdése, 341. § (1) bekezdése, 342. § (1) bekezdése, 170. § (2) bekezdés a) pontja] és a megállapítási keresetre vonatkozó 172. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezései határozzák meg. A megállapítási kereset alapján hozott, keresetnek helyt adó érdemi döntés megfogalmazása ezért az ítélet rendelkező részében csak annak megállapítására szorítkozhat, amely a kereseti kérelemmel elérni kívánt ítéleti deklaráció.

A felperes keresete kizárólag megállapításra irányul. A Pp. 2. § (2) bekezdése alapján a bíróság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van, míg a 342. § (1) bekezdése szerint az érdemi döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, az ellenkérelmen, így a Pp. 172. § (3) bekezdésében foglaltak alapján elsődlegesen azt kellett hivatalból vizsgálni, hogy a felperes által kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett mennyiben szükséges.

A keresetindítás az anyagi jog érvényesítésének eszköze, és a Pp. 172. § (3) bekezdésében meghatározott keresettel érvényesített jogot – a jogmegóvás szükségessége folytán – a megállapítás iránti kérelem lehetősége, míg ténybeli alapját a felperes jogának az alperes által történő tényleges veszélyeztetettsége teremti meg. A fentiekből következik, hogy a megállapítás iránti kereset tartalmi elbírálásának alapvető ténybeli feltétele, hogy a felperes rendelkezzen olyan jogosultsággal, amelynek megóvása szükséges a felperes jogát veszélyeztető alperessel szemben.

A megállapítási kereset olyan jogmegóvó kereset, amely jogot nem alakít, kötelezettség teljesítésével nem jár, a felperes jogának megóvása az ítéleti megállapítással valósul meg. A Pp.

172. § (3) bekezdése a keresettípusok egymáshoz való viszonyát szabályozza annak érdekében, hogy a látszólagos keresethalmazok, vagy többszöri keresetindítások elkerülése érdekében egy jog megóvása vagy érvényesítése egy keresetindítással valósuljon meg.

A felperes tényállítása szerint az alperes tagja, de az alperes érdekeltségi hozzájárulás megfizetésére felszólító határozatát az alperes korábbi tagjainak, az ingatlan korábbi tulajdonosainak kellene – legalább részben – teljesítenie, ezért vagyoni jogait kívánta megóvni.

A felperes jogvédelmének szükségessége csak abban az esetben állhat fenn, ha a felperes, mint az alperes tagja, az alperessel szemben a tagsági jogviszonyból eredő jogosultságait a Vgt.-ben biztosított és ott szabályozott eljárások keretében más módon megóvni nem tudja, és a kért megállapítás valóban alkalmas a jogainak megóvására.

A Vgt. 35. § (4) bekezdése alapján a víziközmű társulat tagja a vele szemben megállapított hozzájárulás felülvizsgálatát a taggyűlési határozat közlésétől számított 30 napon belül a bíróságtól kérheti. A határozat felülvizsgálata iránti kereset tartalma szerint a sérelmezett határozat hatályon kívül helyezésére irányul. Amennyiben a határozat bármely okból jogsértő, a bíróság ennek jogkövetkezményét a határozat hatályon kívül helyezésével vonja le. A Vgtv. 35. § (4) bekezdése folytán a felperes nem kérheti annak megállapítását, hogy nincs víziközmű érdekeltségi hozzájárulás fizetési kötelezettsége.

A Vgt. idézett rendelkezéseiből következően, ha a víziközmű társulat tagja nem tudja elfogadni a vele szemben megállapított érdekeltségi hozzájárulást, akkor a Vgt. 35. § (4) bekezdésén alapuló joga érvényesítésével kérheti az érdekeltségi hozzájárulás felülvizsgálatát. A Vgt. 35. § (4) bekezdése alapján indított perben a bíróság által gyakorolható felülvizsgálatra vonatkozó kereteket a Vgt. mint a víziközmű társulatra vonatkozó speciális jogszabály jelöli ki, ez a pertípus szolgálja a társulati tagok jogmegóvási szükségletét, amelyből az is következik, hogy a felperes keresetében meghatározott tartalommal a Pp. 172. § (3) bekezdése szerinti megállapítási kereset nem terjeszthető elő.

Abban az esetben, ha a taggyűlési határozatnak a jogsértő volta a Vgt. 35. § (4) bekezdése által biztosított igényérvényesítési lehetőség alapján indított perben orvosolható, nincs lehetőség a Pp. 172. § (3) bekezdésére hivatkozással megállapítási per indítására, mert a Vgt. 35. § (4) bekezdésében biztosított igényérvényesítési jog határidőhöz kötött, a megállapítási kereset előterjesztése nem. A víziközmű társulati jogviszonyból eredő jogvitákban akkor lehet helye a Pp. 172. § (3) bekezdése szerinti megállapítási kereset indításának, ha a víziközmű társulat tagjának jogvédelme a Vgt. 35. § (4) bekezdése szerinti keresettel nem biztosítható.

A perben nem volt vitás, hogy az érdekeltségi hozzájárulást megállapító határozat közlésekor a felperes már az alperes tagja volt, ezért a jogvédelme a Vgt. 35. § (4) bekezdésén alapuló keresettel volt biztosítható, így a felperesnek a vagyoni hozzájárulási kötelezettséget megállapító határozat bírósági felülvizsgálatát kellett volna kezdeményeznie, a határozat hatályon kívül helyezésére irányuló kereseti kérelem előterjesztésével.

Ha a jogai megóvása érdekében a sértett a jogszabályban nevesített igényeket érvényesítheti a jogsértővel szemben, az kizárja, hogy ugyanezen célból a Pp. 172. § (3) bekezdése alapján bármilyen egyéb megállapításra irányuló keresetet is előterjeszthessen.

A Vgt. és a Kormányrendelet a vízgazdálkodási társulat tagjainak jogait és kötelezettségeit szabályozza. A társulat jogi természetéből adódóan a tagsági jogviszonyból fakadó jogvédelemnek a

jogalkotás által is támogatott szükségességét nem elsősorban a tag egyéni érdeke, hanem a társulat egészéhez fűződő tagsági jogviszonyának sajátosságai teremtik meg, ezért a jogérvényesítésre a tagsági jogviszonyra irányadó egyes anyagi és eljárási szabályok adnak felhatalmazást. A jogvédelem lehetőségeit a tagsági jog sajátosságaira tekintettel határozzák meg, amellyel kiszámítható módon (legitimációs korlátozások és határidőkkel) biztosítják azokat az anyagi jogosultság alapján fennálló garanciális eljárási lehetőségeket, amelyeket a tag a társulattal szemben igénybe vehet. A felperes ezért a társulattal szemben csak a tagsági jogviszonyra irányadó jogszabályok felhatalmazó rendelkezései szerint lefolytatott eljárások eredményéhez képest tudja a tagsági jogait megóvni. Mindezekre tekintettel a felperes által kért megállapítás önmagában a tagsági jogviszonyát érintő hatály hiányában az alperessel szemben való jogainak megóvása végett szükségtelen, így az elsőfokú bíróság alaptalanul jutott arra a következtetésre, hogy a megállapítási kereset előterjesztésének feltételei fennállnak. Mindezek hiányában, azaz a jogvédelem szükségességének hiányában az elsőfokú bíróságnak nem állt fenn olyan eljárási joga és kötelezettsége, hogy a kért megállapítás valóságtartalmát elbírálja, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának a megállapítani kért tények fennállásának érdemi elbírálását tartalmazó részét mellőzi.

A kifejtett indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helytálló ítéletét – az indoklás fentiek szerint történő megváltoztatása mellett – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése sikertelen volt, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes javára az R. 3. § (3) és (5) bekezdése szerint meghatározott, a kifejtett képviseleti tevékenységgel arányban álló, áfával növelt összegű ügyvédi munkadíj mint másodfokú perköltség megfizetésére. A felperes teljes személyes illetékmentessége folytán feljegyzett fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2019. október 16.

Dr. Koday Zsuzsanna
a tanács elnöke

Dr. Pusztai Anita . Lupóczné dr. Krammer Edit
előadó bíró

bíró